ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1952

Vyhlásené: 05.04.1952 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

4.

Zákon

zo dňa 28. marca 1952

o hygienickej a protiepidemickej starostlivosti.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Časť I.
Účel a úlohy hygienickej a protiepidemickej starostlivosti.

§ 1.

Ústavou zaručené právo ľudu na ochranu zdravia zabezpečuje štát predovšetkým starostlivosťou o to, aby prostredie, v ktorom človek žije a pracuje, i ostatné podmienky jeho života boly so zdravotnej stránky čo najpriaznivejšie. Touto hygienickou a protiepidemickou starostlivosťou bojuje proti vzniku a šíreniu nemocí a napomáha tak zdravému vývoju ľudu, rozvoju jeho tvorivých síl a zvyšovaniu produktivity práce.

§ 2.

Hygienická a protiepidemická starostlivosť spočíva hlavne

a) v starostlivosti o zdravotne priaznivý stav vzduchu, vody, pôdy, obytných aj iných budov a zariadení a verejne prístupných miest,

b) v starostlivosti o zdravotne priaznivé pracovné podmienky človeka, zvlášť o ochranu jeho zdravia pri práci pred nepriaznivými účinkami pracovného prostredia a procesu a pred nemocami z povolania,

c) v starostlivosti o zdravé výchovné prostredie a o iné zdravotne priaznivé podmienky vývoja školskej mládeže,

d) v starostlivosti o to, aby sa ľudu dostávalo za správnych podmienok zdravotne nezávadných požívatín s potrebnou biologickou hodnotou ako i zdravotne nezávadných predmetov bežného užívania,

e) v osobitných ochranných opatreniach proti vzniku a šíreniu prenosných nemocí.

§ 3.

(1) Na dosiahnutie účelu hygienickej a protiepidemickej starostlivosti je každý, kto môže svojou činnosťou ovplyvniť životné podmienky, povinný robiť všetky potrebné hygienické a protiepidemické opatrenia alebo podrobiť sa ich vykonaniu; pritom je tiež povinný vyžiadať si v prípadoch určených týmto zákonom alebo predpismi podľa neho vydanými záväzný posudok orgánov hygienickej a protiepidemickej služby.

(2) V záujme účinného boja proti prenosným nemociam je povinný každý, komu sa to uloží predpismi vydanými podľa tohto zákona alebo kompetentnými orgánmi, vykonávať potrebné

osobitné protiepidemické opatrenia alebo podrobiť sa ich vykonaniu; najmä je povinný hlásiť onemocnenie, podozrenie z onemocnenia a úmrtie prenosnou nemocou, podrobiť sa očkovaniu, liečeniu a izolácii a vykonávať dezinfekciu alebo podrobiť sa jej vykonaniu.

(3) Pokiaľ na zdolanie a zamedzenie prenosných nemocí nestačia prostriedky na to určené, je zásadne každý povinný podľa svojich síl poskytovať potrebnú osobnú a vecnú pomoc.

Časť II.
Orgány hygienickej a protiepidemickej služby

§ 4.

(1) V záujme zabezpečenia sústavnej a účinnej hygienickej a protiepidemickej starostlivosti sa zriaďujú orgány hygienickej a protiepidemickej služby.

(2) Orgánmi hygienickej a protiepidemickej služby sú

a) hlavný hygienik, ktorý je na čele hygienickej a protiepidemickej zložky Ministerstva zdravotníctva; na Slovensku vykováva hlavný hygienik svoju pôsobnosť zásadne prostredníctvom oblastného hygienika, ktorý je na čele hygienickej a protiepidemickej zložky Povereníctva zdravotníctva;

b) krajský hygienik;

c) okresný hygienik.

(3) Nadriadený hygienik vedie prácu podriadených hygienikov a dáva im rozkazy a pokyny.

§ 5.

(1) Orgány hygienickej a protiepidemickej služby

1. vydávajú podľa tohto zákona a predpisov podľa neho vydaných, podrobné smernice v odbore hygienickej a protiepidemickej starostlivosti, záväzné pre všetky podniky, zariadenia i jednotlivé osoby;
2. dozerajú na dodržiavanie hygienických a protiepidemických predpisov; najmä dozerajú
   a) na vykonávanie opatrení na ochranu vzduchu, vody a pôdy pred znečistením látkami škodlivými ľudskému zdraviu,
   b) na zachovávanie hygienických predpisov pri určovaní stavebných obvodov a pri plánovaní, projektovaní a uskutočňovaní výstavby a všetkých úprav sídlisk a obcí a novostavieb, prestavieb, nadstavieb a stavebných zmien (ďalej len „stavieb“) závodov, verejných i obytných budov, pozemných, vodných a iných objektov a zariadení,
   c) na hygienický stav verejných i obytných budov, priestranstiev, závodov a hospodárskych, dopravných, výchovných, zdravotníckych a iných zariadení,
   d) na to, či sa všetkým dostáva zdravotne nezávadných poživatín a predmetov bežného užívania; dozerajú najmä i na to, aby akostné a technické normy a štandardy poživatín a priemyslových výrobkov, ktoré môžu mať vplyv na ľudské zdravie, zodpovedaly hygienickým predpisom a požiadavkám;
3. kontrolujú účinnosť a nezávadnosť sér, vakcín a bakteriálnych prípravkov;
4. plánujú a vykonávajú opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných nemocí, nemocí z povolania a nemocí, ktorých vznik alebo šírenie sú dôsledkom porušovania hygienických predpisov a požiadaviek; zabezpečujú sústavnú evidenciu prenosných nemocí;
5. vedú hygienickú a protiepidemickú službu pri organizovanej preprave osôb;

6. plánujú a vykonávajú opatrenia sledujúce zdravotnú ochranu štátnych hraníc;
7. usmerňujú hygienickú a protiepidemickú činnosť všetkých zdravotníckych zariadení;
8. zúčastňujú sa na vedení zdravotno-osvetovej práce na poli hygienickej a protiepidemickej starostlivosti.

(2) Bez kladného posudku orgánov hygienickej a protiepidemickej služby nemožno zhotoviť smerné ani podrobné územné plány, určiť stavebné obvody a zastavovacie plány alebo udeliť povolenie na stavby uvedené v odseku 1 č. 2 písm. b), ani určiť normy a štandardy uvedené v odseku 1 č. 2 písm. d).

§ 6.

(1) Plniac úlohy uvedené v § 5, sú orgány hygienickej a protiepidemickej služby oprávnené a povinné

1. vstupovať do všetkých závodov, úradov, ústavov, zariadení a objektov, odoberať v potrebnom množstve a rozsahu vzorky na vyšetrenie a požadovať potrebné doklady a údaje;
2. udeľovať zodpovedným vedúcim závodov, úradov, ústavov a zariadení i jednotlivým osobám záväzné pokyny na vykonávanie hygienických a protiepidemických opatrení;
3. robiť tieto opatrenia:
   a) nariadiť vyradenie osôb, ktorých zdravotný stav môže ohroziť iné osoby z istých činností,
   b) zakázať skladovanie, uchovávanie, obeh a spotrebu zdravotno-závadných poživatín a iných výrobkov a nariadiť ich zničenie alebo použitie na iné účely.

§ 7.

(1) Vydávať smernice podľa § 5 ods. 1 č. 1, podávať posudky o normách a štandardoch podľa § 5 ods. 1 č. 2 písm. d) a ods. 2, vydávať vo veciach celoštátneho alebo krajského významu záväzné posudky podľa § 5 ods. 1 č. 2 písm. b) a ods. 2 a kontrolovať účinnosť a nezávadnosť sér, vakcín a bakteriálnych prípravkov pred ich uvedením do obehu môže len hlavný hygienik. V ostatných prípadoch môže vydávať záväzné posudky podľa § 5 ods. 1 č. 2 písm. b) a ods. 2 i oblastný alebo krajský hygienik.

(2) Oprávnenia uvedené v § 6 náležia aj odborným pracovníkom príslušných hygienicko-epidemiologických staníc (§ 11).

§ 8.

Ak všetky opatrenia orgánov hygienickej a protiepidemickej služby nestačily na odstránenie hygienických alebo epidemiologických závad, má minister zdravotníctva právo po predchádzajúcom upozornení kompetentného ministra nariadiť zastavenie stavby, alebo výroby alebo zakázať užívanie alebo prevádzku závodu, zariadenia alebo iného objektu až do urobenia nápravy.

§ 9.

(1) Hlavného hygienika ustanovuje a odvoláva vláda na návrh ministra zdravotníctva, krajských a okresných hygienikov minister zdravotníctva na návrh hlavného hygienika.

(2) Hlavnému hygienikovi pomáha v plnení jeho úloh poradný sbor, ktorý zriadi a členov ktorého vymenúva na návrh hlavného hygienika minister zdravotníctva.

(3) Krajský (okresný) hygienik je podriadený krajskému (okresnému) národnému výboru. Jeho rozhodnutie a opatrenie podľa § 5 ods. 1 č. 2 a 3 a ods. 2 a § 6 č. 3 môže meniť a rušiť rada národného výboru len po vypočutí nadriadeného hygienika.

§ 10.

(1) Orgány hygienickej a protiepidemickej služby vykonávajú svoju pôsobnosť v úzkej súčinnosti s ostatnými zúčastnenými zdravotníckymi orgánmi a zariadeniami, a pokiaľ ide o starostlivosť o zdravotne priaznivé pracovné podmienky, prejednajú vec pred svojím rozhodnutím s príslušnými orgánmi inšpekcie práce.

(2) Všetky úrady (orgány), podniky, zariadenia a organizácie sú povinné napomáhať orgánom hygienickej a protiepidemickej služby pri plnení ich úloh.

(3) Orgány hygienickej a protiepidemickej služby sú povinné zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedely pri výkone svojej pôsobnosti, a najmä dbať na predpisy o zachovávaní štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva.

Časť III.
Výkonné zariadenia.

§ 11.

(1) Orgány hygienickej a protiepidemickej služby majú pre plnenie svojich úloh výkonné hygienické a protiepidemické zariadenia, a to

a) ústredné (oblastné) výskumné ústavy v odbore hygieny, v odbore epidemiologie a v odbore mikrobiologie, ktoré sú zariadením Ministerstva (Povereníctva) zdravotníctva,

b) krajské výskumné ústavy a krajské a okresné hygienicko-epidemiologické stanice, ktoré sú zariadením kompetentného národného výboru.

(2) Ak to vyžadujú potreby hygienickej a protiepidemickej starostlivosti, môžu sa zriadiť pobočky týchto zariadení.

§ 12.

(1) Ústredné ústavy zriaďuje minister zdravotníctva na návrh hlavného hygienika. Krajské ústavy a krajské a okresné stanice zriaďuje kompetentný národný výbor podľa smerníc ministra zdravotníctva.

(2) Ústavy a stanice sa členia podľa zásad účelnej deľby práce na odborné zložky. Na čele jednotlivých ústavov a staníc je riaditeľ. Riaditeľa ústavu ustanovuje a odvoláva minister zdravotníctva na návrh hlavného hygienika. Riaditeľom krajskej stanice je krajský hygienik, riaditeľom okresnej stanice okresný hygienik.

(3) Ministerstvo zdravotníctva určí po dohode s ministerstvami vnútra a financií úlohy ústavov a staníc, normy ich osobného a vecného vystrojenia a upraví ich správu, vnútorné členenie a prevádzku.

Časť IV.
Spoločné a záverečné ustanovenia.

§ 13.

(1) Náklady na niektoré osobitné protiepidemické opatrenia, najmä na nariadené očkovanie, na ústavnú izoláciu a na dezinfekciu ohniska nákazy, znáša štát. Náklady na ostatné hygienické a protiepidemické opatrenia, i keď boly nariadené alebo vykonané z úradnej moci, znáša zpravidla ten, ktorého osoby alebo veci sa opatrenie týka. Okresný národný výbor môže z dôvodov osobitného zreteľa poskytnúť podporu na úhradu takých nákladov.

(2) Ak sa hygienickým a epidemiologickým vyšetrením alebo skúmaním zistily hygienické alebo epidemiologické závady, možno náhradu nákladov takého vyšetrenia alebo skúmania uložiť primerane podľa ustanovenia odseku 1 druhej vety.

(3) Podrobnejšiu úpravu vykoná Ministerstvo zdravotníctva po dohode s ministerstvami vnútra a financií.

§ 14.

(1) Za škodu spôsobenú vykonaním hygienických a protiepidemických opatrení, ak len nejde o ušlý pracovný zárobok, sa náhrada neposkytuje, ani keď tieto opatrenia boly nariadené. Okresný národný výbor môže z dôvodov osobitného zreteľa poskytnúť podporu na krytie takej škody.

(2) Za vzorky odobraté na účely hygienického a epidemiologického vyšetrenia a skúmania neprislúcha náhrada.

(3) Podrobnejšiu úpravu vykoná Ministerstvo zdravotníctva po dohode s ministerstvami vnútra a financií.

§ 15.

Minister zdravotníctva sa splnomocňuje, aby vydal predpisy pre jednotlivé úseky hygienickej a protiepidemickej starostlivosti a na vykonanie tohto zákona.

§ 16.

(1) Hygienickú a protiepidemickú službu v brannej moci vykonávajú kompetentné vojenské orgány. Ak sú potrebné hygienické a protiepidemické opatrenia všeobecnej povahy alebo ich jednotného vykonávania, postupujú vojenské orgány v úzkej súčinnosti s orgánmi hygienickej a protiepidemickej služby.

(2) Ak ide o zamedzenie vzniku a šírenia prenosných nemocí, urobia vojenské orgány v odbore svojej pôsobnosti potrebné opatrenia v súlade so všeobecnými opatreniami, nariadenými orgánmi hygienickej a protiepidemickej služby pre civilné obyvateľstvo.

(3) Súčinnosť vojenských orgánov a orgánov hygienickej a protiepidemickej služby pri vykonávaní tohto zákona upravia ministerstvá zdravotníctva a národnej obrany.

(4) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia obdobne tiež pre vykonávanie hygienickej a protiepidemickej starostlivosti v odbore Ministerstva vnútra, pokiaľ ide o ozbrojené zložky, a v odbore Ministerstva dopravy, pokiaľ ide o železnice; súčinnosť ich orgánov s orgánmi hygienickej a protiepidemickej služby pri vykonávaní tohto zákona upravia ministerstvá zdravotníctva, národnej bezpečnosti a spravodlivosti.

§ 17.

(1) Zrušujú sa všetky ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na veci upravené týmto zákonom.

(2) Do vydania predpisov podľa tohto zákona sa primerane postupuje podľa predpisov doterajších, pokiaľ nie sú v rozpore s týmto zákonom.

§ 18.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. apríla 1952; vykoná ho minister zdravotníctva po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Plojhar v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.